

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Strada Iosif Vulcan No. 4.

ZSIDÓ HETILAP
Főszerkesztő: **WASSERSTROM SÁNDOR**
Felelős szerkesztő: **LEITNER ZOLTÁN**

ELOFIZETÉSI ÁRAK:
Belföldön: Egész évre hitközségeknek és vállalatoknak 500 Lei, magánosoknak 250 Lei, félévre 130 Lei, negyedévre 65 Lei. Külföldön: 2 Dollár, Kc. 75, P. 13, S. 19, Dinár 120.

Hexnerizmus.

A Keleti Újságban, a Magyar Párt hivatalos lapjában, december 23-án egy főrmedvény jelent meg a „Népünk” ellen, egy Hexner Béla nevű kolozsvári úrtól. Nem tulajdonítunk neki nagyobb fontosságot, de mert a Magyar Párt zsidó képviselője Hegedűs Nándor ur is, vezércikkelt írt a „Nagyvárad”-ban (december 20-iki szám), kénytelenek vagyunk a támadásokkal foglalkozni.

Előljáróban meg kell valljuk, hogy a Hegedűs Nándor féle cikk, egy igaztalan ügynek, ügyesen ripszolózó elmeszítése volt. Kizáródtól belőle, hogy azért íródott, mert várták tőle ebben az ügyben nyilatkozatát. Hogy melyik ügyben? Lapunkban megírtuk annak idején, hogy amikor a Cuza kizárása volt napirenden a parlamentben, akkor a Magyar Párt nem szavazott. Ezt természetesen megfélelő kommentárral kísértük, ami a mi zsidó kisebbségi politikánknak megfelel, s amely kvadrál évtizedes politikánkkal. A Hegedűs cikk után is úgy éreztük az olvasó, hogy nekünk van igazunk. Mert ő sem tagadja, hogy a Magyar Párt nem szavazott, mert szerinte nem voltak elegenden ott a pártból, amikor a szavazás történt. Véleltennek minősíti és ha megvan bennünk a jóakarát, akkor el is hisszük.

Mi újból beszereztünk erre vonatkozólag információkat és nyugodt lélekkel állíthatjuk, hogy a magyar képviselők közül egyetlen sem szavazott. Ne kutassuk okát, lehetséges, hogy véletlen műve. Legyünk jóakaratosok és higgyük ezt. Higgye el Hegedűs ur is és valamennyi erdélyi magyar zsidó, sőt a népi kisebbségi alapon álló barátaink is, hogy nekünk is jobban esik, ha csak jól irhatunk és nem ami torzalkodás magóat képezi.

De amilyen konciliansak vagyunk a szembeállítók jóakarata irányában, éppen úgy el kell ítélnünk annak a Hexner Béla urnak a Keleti Újságban megjelent nyilatkozatát, aki minden féket elszakító, a „Népünk”-et támadó cikket írt. Nem bánata a dolog bennünket, mert hiszen a Hexner név nem oly súlyos, hogy az kihatással lehetne kiszabott és céltudatos politikai elgondolásainkra. Azt írja, hogy megkérdezte gróf Bethlen Györgyöt, a párt elnökét és Sulyok István dr képviselőt. Erre mindketten azt válaszolták, hogy a Landau afférnál szavaztak a magyarpárti képviselők. Ertsük meg jól. A Landau-esetről. De ki beszélt a Landau-esetről? Hiszen mi a Weissmann—Cuza esetről írtunk! Arról nem beszélt a megkérdezettek közül egyik sem. Ha el is fogadjuk érvelésnek azt, hogy a véletlen műve, hogy a Magyar Párt nem szavazott, mi jögon mer írni rólunk ennek kapcsán egy zsidó olyképpen, hogy „várad mese ez, a Scharf Mórítzok részéről”. De hiszen nem volt mese, hanem amit írtunk, szín igaz volt. Csak legjeljebb lehet az ügyet szépíteni.

Természetesen a hexnerizmus vége, egy hátlatell hódolat gróf Bethlennek. Ez

a hexnerizmus az, ami júrcsa ma már és amely jellemző a hexneristák tömjénező, önmagukat folyton kellező, talpnyaló zsidócskákra, akiknek prototípusa Hexner Béla nevű izraelita magyar ember. Amiórt egy megmondhatatlan tettéért a román hatóságok majdnem maritrt csináltak belőle, azt hiszi, hogy neki már mindent szabad. Még rutul támadni is bennünket, akik csak a teljes szín valódságot írtuk. Mert a Magyar Párt az említett ügyben nem szavazott. De a hexnerizmus úgy tesz, mint az az el nem ismeri magyar

író, aki Spanyolországban azértis dínén alatt nagy sikert ért el ónakkal ezeltt darabjaival. Iyén erdélyi azértisok, ezek a hexnerbélák, akik nem feleltettek, de nem is tanulak semmit. Mert a feleltlen vádaskodás ideje elmúlt, hogy azzal felelté érdemeket lehessen szerezni. Ha a Hegedűs-féle mosakodást el is fogadjuk, hiszen a lényegelt ő sem tagadja, a Hexner-féle hírohandást a loyerélyesebben visszautasítjuk. Mert vádla igaztalan és csak az enyhíti, hogy a hexnerkéni megskott talpnyalásból lette.

Bagdadtól — Jeruzsálemig

Teitelbaum főrabbi forradalmosítottá Jeruzsálem husellátását

Plakátharc a szent város uccáin
Jeruzsálem. (Saját tudósítónktól). Valószággal élő, lüktető eleven regény, ahogy Teitelbaum Jól nagykárolyi főrabbi hívei, a maguk pozíciójának kiépítése érdekében, hogyan forradalmosították Jeruzsálem husellátását. Ha a zsidók egymásközötti, egymást maró harcának egy nem épen épületes fejezete is az, ami alatt következnek, mégis sok tanulságot rejt magában és akik figyelik a zsidó életmegnyilvánulásokat a gálutban, meg az Erebben, azok sok mindenre találhatnak majd ezek után magyarázatot.

A chasszidikus világ útközött össze az évezredes város történelmi milliőjében, a »kulturorthodoxia«, mesterségesen táplált virágával, az agudizmussal. Ez a Némétországól távolkeletre exportált művirág, nem bírja ki a meleg palesztinai levegőt. A hideg-rídeg frankfurti ideológia harcászallta a chasszidizmussal és úgy látszik az Aguda elveszti ott minden alapját. Az Aguda ellen erős harcot kezdett a »teitelbaumizmus« és e percben ugylátszik, hogy chasszidizmus erősebb. Sőt bizonyosra vehető, hogy a végső győzelem is az övék lesz. Ezt hívós objektivitással meglehet állapítani. Előre kell bocsássuk azt is, hogy ennek az egész harcnak semmi köze sincs a lendületesen folyó országépítési munkához.

Plakátharc
Teitelbaum károlyi főrabbi beszindje is megalakult a napokban Jeruzsálemben. Elnöke: *Slomo Aron Wertheimer* és még két chasszidi rabbi. Ezzel a megalakulással kezdődött tulajdonképpen az a páratlan plakátharc, amely előzőnlötte Jeruzsálem uccáit. Különös és érdekes, hogy az a Wertheimer rabbi lett ennek a beszindnek elnöke, akit Teitelbaum főrabbi Erdélyben való úttételtkor igen súlyos formák között negligált. Pokoli tüzijáték, szomorú film, ahogy ez a harc egy akolba terelte *Kuk, Sonnenfeld, Jakobéir* és az *Aguda rabbinátusait*. Talán ez az első eset, hogy Jeruzsálem uccáin plakátokon szorosán egymás mellett együtt szerepel ez a négy rabbinátus, akik azonos szövegű plakátot ragasztattak ki. Még a nyomda is közös, ahol ezeket a plakátokat készítették.

Olcsó hus — nem hig a leve
A harc oka a következő. Teitelbaum főrabbi hívei, a szegény közönség és a »vallástalan« chaluco ellátására tervbe

vették olcsó hussal leendő ellátásukat. Egyszerre három helyen, Mea-Seurim, Buchari és Machne-Jehuda negyedekben nyitottak mézsárszékelt, ahol egyszerre 50 százalékkal lett olcsóbb a kóser hus. Teitelbaum főrabbi hívei egyenkint keresik fel a chaluco étkezéket és teljesen megbízható húst ajánlanak féláron. Erre azután jöttek rá, hogy a károlyi főrabbi itten volt és körülnézett a régi jisauban. Mikor Teitelbaum károlyi főrabbi itt volt, a kormányhatóságok jóváhagyásával megalakult az úgynevezett Eisenbach-féle hitközség. Akik nem ismerik az erdélyi viszonyokat, a száimári esetet stb. nem tulajdonítottak neki nagy fontosságot. Tévedtek. A recept nagyon jól bevált. A terv kitűnő volt, meg kell hagynuk — és halafis csapást mért az Agudára. (Mit szólnak ehhez azok Nagyváradon, akik együtt haladnak most a hitközségi kampányban? A károlyi hívek, a szélsőséges agudistákkal? (Szerk. megjegyzése). De az Aguda megérdemli sorsát, mert ő is így kezdte. Ászerolta a többi mézsárszékelt, hogy az általa nyitott prosperáljon. Most vissza a kölcsön. Most a Teitelbaum-féle mézsárszékelt egyszerre 50 százalékkal olcsóbban mérik a húst és

Ászerolják a többi vágást!

Az Aguda legjobb saktereit elcsalták tőlük 100 százalékos fizetésemeléssel. Természetes, hogy a sakterek de facto off-hagytak csapat-papot és átmentek oda, ahol többet fizetnek. Mondják is már az Eisenbach hívek, *jöhet már a mi rabbink (a károlyi főrabbi), mert az olcsó hus által, az eddig tréflti husevők is megtérnek és amellet böven jut majd »parnosze« a szent rabbinak is. Amellet az Örökkévalónknak is tetszik, mert hiszen a chaluco is abszolút kóser húst jognak fogyasztani.*

Hát nem csodarabbi ez? — kérdik a hívei, — aki ilyet tud produkálni?

A chaluco munkája és a husellátás.

Felmerül a nagy probléma, hogyan sikerülhetett ez a károlyi főrabbi híveinek? Szemmelátható csodák ma nincsenek, hát akkor hogyan? Az olvasók ismerik azt a nagy és heróikus munkát, amelyet egy évtizede végeznek a mi chalucoink az Erebben. Többek között követ törnek és országutakat építenek. Megénekelte hőskötemény az, ahogy

ezernyi intelligens gálubeli fiatal odaállt az izzó nap hevében, hogy legyen jó országútja az új hazának. Nos ezeknek köszönhető, hogy Bagdaddal, a keleti mesék csodás városával annyira megjavult a közlekedés, hogy 18—20 órai autójárásiyra megközelíték ezt a távollevő várost. Teitelbaum főrabbi híveinek kellett egy meglévő keret, ahol a terv többi részét elintézhették. Kiszemelték erre a koldus szegény ugynevezett bagdadi hitközséget, amely Jeruzsálemben létezik. Ezekkel karöltve megkezdődött az atak. Előbb halakat hoztak Bagdadból. Szép, friss és jó hal volt és a mi a legfontosabb

70%-al olcsóbb, mint az eddigi jeruzsálemi hal-árak. Tudjuk jól hogy a zsidók-nak ósdiók óta hal és hus kellett. Illetőleg a hal mellé hus is. Ebből kiindulva, rájöttek arra, ha lehet halat, miért ne lehetne húst is? Hoztak onnan olcsó előmarhákat. Későbbi program az, hogy már ott megvágják majd és a húst hozzák ide.

Leccsap a villám.

Az egyesült husdrágítók eszeveszetten futottak össze-vissza, hogy a nagy hal és hus dumpinget megakadályozzák. Várták az első vágást. Törvényesen csak egy helyen lehet levágni állatokat. Odagyűltek tehát a nagy napon, valamennyi érdekelt. Vajjon ki lesz a sakter és milyen lesz a hus? Megelőző éjszaka folytatódott az izgalmas tanácskozások. Agudista, cionista és mindenféle „ista” mészárosok összefogtak a nagy veszedelmre. Hiszen ebben az esetben össze fogognak az ellenségek, amikor üzletről és pénzről van szó! De még mindig nem tudták, hogy miképp fog megtörténni a „vágás”.

A terv zseniálisan lett felépítve, amint az eredmény mutatja. Akiének csak valami kis közzük volt az ügyszög, valamennyien ott állottak korán reggel a vágóhídon. *Még egy híres rabbi érkezését sem várják soha ily izgalommal, mint az új károlyi kóser és olcsó hus megjelenését. Várták, ki fog vágni. Idegen arc egy sem volt a vágók között. A bagdadi szép fűszereket arabok vezették fel. Feszült izgalom! Hirtelen kilep a sakterek csoportjából az Aguda legjobb és legvallásosabb J Adler nevé fősaktera, Odamegy a bagdadi arabok fűszeregőhöz. Hirtelen ott terem Slomo Aron Wertheimer rabbi is és megkezdődik a bagdadi hitközség vágása. Általános nagy meglepetés, az agudisták között valóságos pánik, mert óriási a blamázs. Aliq hitlek szemüknek. A kuki és szefard vágók pénzt vesztek, de az erkölcsi halál az Agudát érte, mert hiszen ők jöttek régebben a kétélű „iszur”-ral és most beigazolódott a szemel-szemert igazsága. A mész sakter pedig nem más, mint Ben Zion J Adler-nek, a híres agudista propaganda-szónoknak testvére. Amellett Eisenbach ur sógora! Eltere halálra híve Teitelbaum főrabbinak. Eisenbachék bevalóttak, mi volt a főcél. Teitelbaum főrabbi parnoszojának biztosítása. A szerencse is kedvezett nekik. A vágás 90%-a glatt kóser, míg az Aguda vágásai közül 70% tréflire sikerül és 30% csak kóser (glatt nélkül)! Hát fognak az agudisták nem glatt-kóser húst enni? Inkább ne legyen hus az nap, mint ez a „szegény!” A Teitelbaum főrabbi híveinek van még egy hangot nevé met-szője is Szafedből.*

Nagy közös tanácskozás kezdődik. Most nincs már széthuzás. Erre jött a plakát! Minden szegletre kiragasztották, hogy a bagdadi hus — tréflir. Kiírták azt is ószintén, hogy pénzügyileg árt a vágóknak a bagdadi hus. Ezt a Kook plakát mellé ragasztották ki, ami újabb arcucspása volt az agudistáknak. De közben megindult az olcsó hus kímérése. Chassid bevoközöntség csoportosult az új mészárszékek körül — hogy vásároljanak (nem pedig tünnetni ellene, ahogy az érdekelték szerették volna!).

Mikor látták már az Aguda hívei, hogy a hus nagyon is megbízható, akkor a sakter ellen indult meg a harc.

Ujabb plakát a házak falán. Nem a hus tréflir, hanem a sakter (aki legalább hasztor jár naponta a mikvebe). Minden rosz-

szat iriak róla. Jadlernek nagybátyját, egy külön melamedet kiöbnek az állásából. Jadler ablakait este közpörrel betörik. A saktert megverik.

Ki lesz a főrabbi?

Izgalmas viták mindenfelé a szent városban. Ki lesz a főrabbi? Teitelbaum? Duschinszky? Egyik sem! — felelik a semlegesek. *Az Aguda már hajlandó a béke kedvéért idehozni a rigai Sak nevé rabbit. De kitűnik, hogy Sak agudista, tehát nem kell Jeruzsálemnek.* A boszorkánykonyhán fő az üst és a kanalat a távirószlopok helyettesítik. Az Aguda fizekben főtt kotyvalék odakozmódott!... Eisenbach ur is megszólal. Természetesen plakátokon. Az Aguda beszűn előnkét támadja. Epstein Pinkasz rabbirol azt írja, hogy...

no de mindezt egy zsidó lapba beírni lehetetlen, nehogy ellenségeink örüljenek?... Wertheimer rabbi is kiáll a platzra. Ő is épületes dolgokat mond, főképpen az Aguda ellen. Szörnyű ezeket a vádakat még a plakátokon is olvasni, amidőn bírósági okiratokkal támasszák alá...

A fontos: a közönség nagy örömmel fogadja az olcsó kóser húst. Járól-órára erősbödik a Wertheimerék pártja. Sőt mi több: percről-percre. Wertheimerék újabb plakátot adnak ki. Kemény szavakat használnak. Mindenkinek tetszik! Ugy látszik, már elég erősnek érzik magukat.

Az Aguda sulyos csapást kapott Jeruzsálemben, mert az erdélyi Nagykároly ugy akarja. Ime az új háborus falalmány. Egy agyu, amelyet sokezer mértföldre sütnék el és titellatalt lesz belőle egy másik világrészben. Hiszen az Aguda mészárszék-nél »kóser« húst is mérnek már, 50 százalékkal olcsóbban. Csoda, mely szemek előtt történik.

Amikor e tudósítást írom, újabb plakát jelenik meg. Dátum nélkül. Utána egy másik. Most már nem tudni az időrendet.

Az Aguda a kóserhez fordul segítségért. Erkölcsei segítségét kér a kóseről. De nem adnak. Azt mondják *itt az ideje annak, hogy ország-otlág megtudja, hogy az Aguda és a kóser két teljesen különböző szero.* Ez volt az első percőt kezdve, mert az Agudának nem lett volna szabad perselyeket kiadni, ez jobban ártott a Meir-Balnesz perselyeknek, mint a cionistáké. Ezt mondják és hirdetik a kóserkörben. Még kimondott vallási célokra sem szabad perselyeket kiadni, ez már egy régi iszur, amelyet az Aguda áthágott. Ezt nem tűri többé a kóser és most itt az ideje, hogy ezt az egész világon megtudják. *Mea illa pignora* — így írja a kóser — *hogy az agudizmus többet ártott az ifjúságnak, mint a cionizmus, mert napi politikát vitt a tanházaiba és a cionizmus a vallásatlanságot legalább a zsidósághoz térítette vissza.* Hiába Blau Mózes agudista rabbinak minden erőfeszítése, mert a kóser hivatalos szervezetét nem bírja megszólaltatni. A bagdadiak nem is tudják kiejteni a Teitelbaum nevet, a jóél-t sem ismerik, mert nem bibliai név, de dolgoznak erősen, mert nekik is tetszik ez a hasznot hajtó vállalkozás. Bagdad kéz-kézben dolgozik Teitelbaumékkal. (Világszervezeti perspektívák. Bagdad-Károly, szegény II. Vilmos, mi lett az ő Berlin—Bagdad politikai és katonai tervéből. Ami neki nem sikerült, sikerül a károlyi főrabbinak. Nagykároly—Bagdad! (Szerk.)

Közben hírtelen Eisenbachék autonómiát adtak a bagdadi hitközségnek, vagyis bekebelezték a Teitelbaum-féle fiók-hitközségnek. Meghagyták a bagdadi hitközség részére Slomo Aron Wertheimer rabbinak a jövedelmekkel együtt. A fejlemények további érdekessége, hogy az elmúlt héten megalakult még a Teitelbaum-féle hitközség II-ik számu rabbinátusa is, Horovitz rabbi elnöklétével és megalakult egyidejűleg az egyik nagytemplomban a Teitelbaum féle chassid gárda ifjúsági szervezete. *Eisenbach anyahitközsége Horovitz rabbitól, a bagdadi fiók hitközség Wertheimer rabbitól az élén, a beállított sakterekkel, mindent elmond, ami ezután követhetik.*

Várják Teitelbaum főrabbit Nagykárolyból...

Az események lázas gyorsasággal perregnek. Filmszerű gyorsasággal. A palesztinai napilapok negligálják az egész ügyet. Bagatel úgy ez, amikor egy ország épül. A haifai kikötő azért lázasan épül és naponta érkezik új munkások és új főkek az országba. Ez a fontos!

Az erdélyi mentalitásnak ezt a kinövést itt nem értik, de Eisenbachék olyan nyelven szólnak hozzájuk, ami „Font”-os nemzetközi nyelven. Micsoda tervszerű dolgok. Teitelbaum harca — a chalucok kóser husevése érdekében. Tüz és víz együtt!

A lényeg mégis az, hogy Bagdadból az új autstrada révén, sol ciké olcsóbb áron kerül a piacra. Aki előtt csak az ország-építés lebeg, mint legfőbb cél, a kuki-isták azt mondják: pünkösdi királyság ez. Majd Bagdad, Teitelbaum és Eisenbach is összefognak veszni.

Végeredményben. Jó volna ha a váradí és erdélyi zsidóság nem tanulna, hanem okuina ezekből és megkezdene egy magán-telepítési akciót, addig amíg nem késő. Amíg felvédképes az Erec minden tekintetben. Ez a legfőbb cél — más minden csak szép vagy csunya epizód. Aminthogy az, amit leirtunk — csunya.

Akolozsvári „Béth Jákób” tóraavatása és chanuka ünnepélye boldogult Schwartz Jakab emlékére

Ezelőtt 17 esztendővel a közelmulban elhunyt Schwartz Jakab, volt kolozsvári orth. izr. hitközségi elnök közeti imaházát alapított Kolozsváron, melynek a hívek, az ő neve után, a „Jákób háza” elnevezést adták. A minden közzér-kü ügyet és különösen a zsidó közügyeket híven és bátran szolgáló Schwartz Jakab ezt az imaházat különösen szeretettel istápolta mindig. Többek között szefar-tórat is adományozott számára.

Guttman Márton imaházi elnökkel együtt elhatározta, hogy tóraavató ünnepet fognak rendezni a „Béth Jákób” imaházban. Az ünnepély idejét elhatározták vasárnapjára tette. Am nem adatott neki ezt az ünnepélyt életben megélnie. Hűséges és fáradhatatlan munkatársa Guttman Márton rendezte meg a tervezett ünnepélyt a Schwartz Jakab által meghatározott napon. Segítettek őt ebben Schwartz Ignácz és Lázár Hirsch imaházi lárselőkök.

A harmasnap gyűlést meggyűlésének esztéjen impozáns farsáng gyűlt egybe, amely a Béth Jákób tágas imahelyiségét szülőföldjé megtöltötte. A tóraavató ünnepélyén a kolozsvári hitközség egykori nagy elnöke kegyeletes emlékezésnek benketlje nagyjelentőségű ünnepélyévé vált Kolozsvár egész zsidóságának. Megjelent Glasner Akiba főrabbi, Biró Andor és Hochmann Jakab, a hitközség elnökei, az összes imaházak és egyesületek képviselői, a hitközségi előjárók és tagok nagy száma és Schwartz Jakab családjának tagjai.

Guttman Márton tudományos felkészültségű, megindult méltatló üdvözlő az egybegyűltek. Örül, hogy ebben a szerény imaházban együtt látja a hitközség koronáját, tudos és bátor főrabbiát, körülvevő lelkes híveitől. Ez a főmög egyes hitközségünk erősségét jelenti. Különösen fájdon, hogy Schwartz Jakabot, ezen imaház életrehívóját nem látja az őt megillető helyen, az asztalfőn. Am vizsgálást ad és erőt a jövő kedelméire, hogy az ő szellemé, az ő szívének nemessége egybekapcsolja, ime hitközségünk tagjait.

Biró Andor hitk. elnök mélyenjáró, lelkes beszéddel méltatlja az ünnepély jelentőségét. Örvend a tóra ünnepélyének, a szép chanuka ünneplésének. Schwartz Jakab — mondotta — a tisztesség és a becsületesség megtestesítője volt. Az ő elvezetése pótolhatatlan új a hitközségben évtizedekre. Csak igaz összefogás és teljes odaadás által pótolhatjuk. Ha a hitközségi érdeket az egyéni érdek fölül helyezzük, miként azt Schwartz Jakab mindenkori tette. Áldassék az emléke.

Glasner Akiba főrabbi fenköli, bálos, halachikus beszéddel méltatlja a tóraavató, a chanuka és a kegyelet hármos ünnepélyét. A chanuka — mondotta — nemcsak a külső győzelmet jelképezi, hanem jelenti a külső ellenség legyőzése mellett a belső viszályok és egyenlenségek megszűnését is. A hamisítatlan tradícionok minden körülmények között való értelmités. Schwartz Jakab volt az, aki a belső békét az ő egész lényével támogatta és a külső támadások ellen a harcot felvette. Az ő emléke ésszelük a chanuka és a tóraavatósi ünnep hangulatával és jelentőségével.

Igen tanúságos és lelkes beszédekkel mondatlak meg Löwinger Lipót páncéscsési főrabbi, az imaház rabbija; Rimóczy Jakab, a Chevre Kadisa helyettes elnöke; Klein Mózes, Grósz Péter, Landesmann Lajos a család nevében és Fisch Sándor, míg Weisz Izidor főként megható templomi énekkel emelte a bankett jó hangulatát. A kegyeletes bankett sikeréért Schwartz Ignáczné, Rozenzwaig Máthéné, Herschkoitis Ferencné, Ausländer L.-né, Lób Beláné, Wulf Adolfiné és Guttman Mártonné urhölgyeké a köszönet és az érdem.

A nagyváradi orth. hitközség választási margójára — A választás tanulságai —

Ha két párt áll egymással szemben és az egyik győz, akkor az a párt, amelyik alul marad ezernyi okot keres és talál arra, hogy megindokolja vereségét. Nem akarunk ebbe a hibába esni, amikor a váradí hitközségi választás után, keressük mégis az okokat, amelyek előidéztek a hitközségi párt vereségét. Am lassuk csak előbb veresége az, ha két szembenálló párt között 6—8 szótöbbségnyi különbség van? És vajjon veresége olyan terror esetén, amely enél a választásnál uralkodott? Edzett régi kertesek és oly sok viharr látott rendőrk mondják, hogy a legerőszakosabb fészolgabiró, sem a román, sem a magyar impériumban, a legellenzékibb, vagy a legkormánypártibb választókerületben, nem merte volna azt megtenni, ami ezen a ködös vasárnapon történt a nagyváradi nagy templom udvarán. Arra sem számított senki, hogy felbérelt, nem zsidó rovtól multu egyének fogják püfölni a másik párt embereit. Azt sem merte volna senki hinni, hogy különben jözen kereskedő emberek, közel az 50 esztendőhöz, odaálljanak reggelitől estig és saját két kezükkel és karjukkal akadályozzák meg azt, hogy szavazók az urna elé járuljanak.

Mindezek felsorolása után nem óhajtuk taglalni azokat, a sulyos érveket, amelyek egy petíció anyagot nyújtlak és igazságos szemponttérrel mérve, ahhoz a kellő alapot megadják.

A köz iráni kötelezősségek azonban bevallani azt is, ami az ugynevezett kormányparti részéről történt. Valljuk be, a jövőre való okulásul.

1. A féktelen rágalmozó hadjárato, semmivel sem ellensúlyozta. Az ellenzék agitációt nem ellesúlyozta semmivel, természetes tehát, hogy a választók egyrészeben ez igen kedvezőlen hatást váltott ki. Ez annak rovására irandó, hogy a régi vezetőség egyes tagjai tubecsüllék népszerűségüket.

2. A lista felmélőtléni volt összedállítva. Nem fejezték ki semmiféle világnézetet, mert mindenféle érdekek összegyűztelje akart lenni. Nem volt tehát meg benne az a lendület, amely egy ideológiai lendület, amely

egy ideológiai eszmétől fűtött táborban okvetlenül szükséges a győzelemhez. Igaz, hogy eszmei tartalom az ellenzék táborában sem volt, de egy meg volt, ami ez esetben még többet jelentett. A győzniakarás tudata. A bejutás, a konclesés csábítása, a frituristák erőszakra épített győzni akarása — minden áron.

4. Az ellenzék néhány ember elejtését kívánta, a választást megelőző éjszakai tanácskozásokon. És most ugyanabba hibába esett a kormányparti, mint 12 évvel ezelőtt a régi vezetőség. Akkor ideológiai harc volt és az ugynevezett cionista-mizrachista párt 10—12 mandátumot kért. Nem adták meg, bejöttek 39-en.

4. Minden elismerésünk Mezei Márton és Silbermann József uraknak, kik a legnagyobb pártalansággal és a legjobb indulattal vezelve akarták a hitközség érdekében a békét és minden főrekvészel a hitközség legkiválóbbjait igyekeztek a képviselőstíltelbe behozni.

Most pedig csupán egy-két ember elejtését kívánták és a merev pártdogmatizmus nem engedte, hogy egy-két embert elejtsenek, ezért ugyanaz a sors érte a hitközségi pártot, mint akkor az akkori uralkodó pártot. Csak míg addig fölényes volt a győzelem és nem velt fel a cionista-mizrachista block bérelt zsebvágókat, hogy fokokkal akadályozzák meg a szavazók szabad véleménynyilvánítását.

Figyelem! Mielőtt lakberendezési cikkeiben szükségletét beszerezné, minden vételkötetlezzelg nélkül **saját érdekében** okvetlen keresse fel az újonnan megnyílt

„LINOLEUM”

SZONYEGÁRUHÁZAT (Heyman Szinkör mellett), ahol az alant felsorolt cikkeket a legolcsóbb árban szerezheti be:

Linóleum Futó- Hencserítő-
Börvászón Ebédlő- Szőnyeg Roletta és
Viaszosvászón Kokusz- Matrac grádli
Gummiáru Filz- Függöny

Óriási választék! Gyári árkai!

Gilgul

Élt Miedziborban egy talmudtudós, aki éjtel-nappal egyebet sem tett, csak tanult és családjával egyetemben nagy nyomorúságban tengődött. Amit jó emberektől kaptak, abból tartótlak fenn magukat. A tudós felesége nem kívánta sohasem, hogy az ura valami foglalkozás után nézzen: nem akarta őt tanulmányaikban megzavarni. Amikor azonban gyermekeik felnöttek, így szóltok hozzá:

— Eddig az Urba vetelt hitünk életét. Biztunk abban, hogy Ő övít el nem hagyja és valóban nem is hagyott el sohasem. Most azonban, hogy gyermekeink felnöttek, valamihéz kezdeni is kéne. A lányaink már abban a korban vannak, amikor férjhez kell adni őket.

A tudós erre így felelt: — Mihez kezdjek? Hasztalan tanulom, nem vittem semmire és az Ur nem adott annyit, hogy férjhez adhatnám leányaimat.

Az asszony elgondolkozott és ezt mondta: — Hallgass rám, édes uram. Lásd veled a borsó, édes uram. Lásd veled a borsó, édes uram. Lásd veled a borsó, édes uram.

— Hallgass rám, édes uram. Lásd veled a borsó, édes uram. Lásd veled a borsó, édes uram. Lásd veled a borsó, édes uram.

— Hallgass rám, édes uram. Lásd veled a borsó, édes uram. Lásd veled a borsó, édes uram. Lásd veled a borsó, édes uram.

— Hallgass rám, édes uram. Lásd veled a borsó, édes uram. Lásd veled a borsó, édes uram. Lásd veled a borsó, édes uram.

— Hallgass rám, édes uram. Lásd veled a borsó, édes uram. Lásd veled a borsó, édes uram. Lásd veled a borsó, édes uram.

— Hallgass rám, édes uram. Lásd veled a borsó, édes uram. Lásd veled a borsó, édes uram. Lásd veled a borsó, édes uram.

— Hallgass rám, édes uram. Lásd veled a borsó, édes uram. Lásd veled a borsó, édes uram. Lásd veled a borsó, édes uram.

— Hallgass rám, édes uram. Lásd veled a borsó, édes uram. Lásd veled a borsó, édes uram. Lásd veled a borsó, édes uram.

— Hallgass rám, édes uram. Lásd veled a borsó, édes uram. Lásd veled a borsó, édes uram. Lásd veled a borsó, édes uram.

Sémhez, elbeszélte neki élettörténetét, beszélt a szegénységéről, hogy a gyermekei felnöttek s hogy nincs egy garasa sem.

A Bál Sém végighallgatta a panaszait, aztán így szóltok:

— Utazz el Kazimierzbe. Ott tudakozdój egy Pfenningerl nevű asztalos után, aki egyik szemére bandzsit. Szegénységed kulcsa az ő kezében van.

A tudós meg is fogadta a tanácsot. Mínthogy azonban semmi pénze sem volt, csak egy gyalogszerrel kelt utra.

Ha egy szegény ember elér egy városba, első utja az imaházba vezet: itt pihenőt talál. Kazimierzbe érve, emberünk is egyenest az imaháznak vette útját és akiket ott talált, azoknál rögtön tudakozódott is Pfenningerl, a bandzsa asztalos után.

— Ilyen nevű ember nincs is Kazimierzben! — felelték egyhanguan a zsidók.

A tudós mélyet sóhajtott. Milyen farsad-ságos volt az utja és lám: hiábavaló! Hogy azonban egészen megbizonyosodjék a dolgról, tovább nyomozott Pfenningerl után és egy másik imaházban találkozott néhány öreg emberrel, akik felgyűltek a Pfenningerl névre. És így szóltok:

— Pfenningerl? Ismertük! Sőtéllékü gazember volt világlétében. De meghalt már vagy hatvan esztendője. Mit akarsz érte és nincs olyan bün, amely ne terhelné a lelkiismerétét. Amikor hatvan év előtt meghalt: az egész város örült ezen. Ugyan, mi dolgod lehet vele?

Több öreg megerősítette ezt a megállapítást és emberünk nehéz szívvel, dolgozgetellen és nagyon szomoruan indult el hazafelé. Kimértűlen, meggyőződve a hosszú

Nem bukott meg egy eszme és nem bukott meg a mizrachí párt, hiszen legjobb bizonyíték arra, hogy számos maradtak benn a képviselőstíltelben olyanok, akik fogják még hangukat hallatni, ha kell, minden olyan ügyben, amely a zsidóság nagy eszményeit jelentik.

Nem akarunk az ellenpárttól lesújtó kritikát írni, pedig megérdemelnék amíatt az új választási metódus miatt, amelyet őik inauráláltak és amelyre a váradí hitközség fennállása óta példa nem volt. A listájukon bekerült egyénekéről sem akartunk ezuttal kritikát gyakorolni, ezt a jogot is fentarljuk magunknak. De meggyőződésünk, hogy az a félrevezelt tömeg, amely most hallát kívánt a régi vezetőség fejére, (sőt képis lett volna ölni, a felbérelt és a rendőrségi feketekönyvben nyilvántartott alakokkal) még vissza fogja kívánni a régi rezimet. Az a fékevesztett agitáció, amely folyton azt hirdette, hogy levezi majd a terhet a zsidó tömegek fejéről, ám helyt kell majd álljon mindazért, amit felelőtlenségűk. *Lássuk csak a félre szállított gabellát, meg a pászka stb. olcsóbbodását.* Lássuk meg, hogyan fog tudni boldogulni az új vezetőség az ezernyi akadályval, amely fejle tornyosul.

Bár még azt sem állítjuk, hogy oly bizonyos az, hogy végleg bekerültek. És ha igen, azért meg kell valósítani, amit kötelezőleg kijelentettek, hogy hat hónapon belül új alopszabályokat készítenek és új választást írnak ki. Vajjon lesz-e annyi becsület bennük, hogy most a „győzelem” után is kitarisanak e mellett.

Összefogott az asszimilánsok táborá, az elfoglalt agudizmussal és egy-két család önbős érdekeltsege, hogy minden lehető elvegye-

gyaloglás farsadalmától ért a szülővárosába és elmesélte Bál Sémnek mindazt, ami vele történt. Hát azért kellett Kazimierzbe mennie, hogy kiderüljön: élt egyszer ott egy Pfenningerl nevű bandzsa asztalos, aki, mikor hatvan esztendő előtt meghalt, az egész város ufjogott, olyan nagy gazember volt? Ezért? Ez segít majd rajta?

Keserű szemrehányásaira a Bál Sém ekként válaszolt:

— Istenfélő ember vagy és jámbor, tehát bizonyára hiszel a Zoharban, amelyek a lelkek vándorlásáról szólnak, hogy bűnös lelkek a test halála után új testbe (gilgul) költöznek, hogy levezekejlék ama bűnöket, amelyeket ezen a földön való első tartózkodásuk folyamán elkövettek és megcselkedték, amit elmulasztottak.

A tudós bölintott: igen!

— Tudd meg tehát, — folytatta a Bál Sém, — hogy te vagy az a Pfenningerl nevű asztalos, aki hatvan esztendő előtt meghalt Kazimierzben, s akinek lelkiismerete minden bűntől terhes! Most pedig felel a kérdésre: Te, akinek ezzer levezekelni való vétked van: kívánhatod-e az isteni gondviselésétől, hogy jó sors, tekinély és gazdagság legyen az osztályrészed? Ugy-e, nem? Szegénységed, nyomorod pedig nem egyéb, mint bünhődés ama bűnökért, amelyeket első léted alatt elkövettél.

A tudós ennek hallatára lelke legmélyig megrendült. Könyekre fakadt, úgy kérte a Bál Sémét, eszközöljön ki bocsnágot régi bűneiért. És fokozott buzgalommal adta magát a Tóra tanulmányozására, s szent könyvekkel való foglalkozásra s az imádkozásra és a Bál Sém egyik leghíresebb tanítványa lett belőle.

nek megaknak. De resen lesz minden becsulesen gondolkozo jozan ember, hogy ez a „kisajalitas” ne torlenhessék meg.

Nem igaz az, hogy itt valami igazságle gyozött. Sőt ellenkezőleg, éppen a rágalom és rosszindulat gyozött és az is csak fokozokkal. Bevonult a zsidó közéletbe a tesli terror, mint valami hegyi falucska biróválasztásakor. Mikor már látták, hogy rágalmozó érvek sem tudják meggyözni a tömegeket, akkor a legvadabb erőszak fegyveréhez nyultak. Szomoru egy győzelem ez a néhány szavas többség, mert tartozunk az objektív igazságnak azzal, hogyha engednek mindenkül szavazni és nem állják útját annak a 150 embernek, akik elmenekültek az ellenzék által felbérelt botosok elől, anélkül, hogy szavaztak volna, akkor dacára mindennek, csufos kudarc lett volna a végeredmény. Kétségtelenül megállapítható ugyanekkor mindezekből az is, hogy ezen választási eredmény után lényeg olyan antipatikus volt-e a lelépő vezetőség? Kudarcot jelent ez fellélen az „ellenzék” részére.

Nem lehet napirendre térni afölött sem, hogy még a választási terembe is behatoltak a napidijért felfogadott, részben rovtolmulló és rendőri felügyelet alatt álló agyének. Bunkóikkal ütölték az asztalt és még inkább a szavazni jövő embereket.

Reméljük, hogy mindazok, akik a régi rezsimbe bizalmat viseltek, most lehetőleg csak mint egyszerű közhalonak fognak állani az érdekek védelmében és nem akarnak osztozni, abban a csufos és szegényteljes „új riltusz”-ban, amely a régi évlitdek előtti dohos és kártékony levegőt akarja meghonosítani a váradi hitközségben. Amit az „ellenzék” kifözött, azt maga egye meg. Álljanak ők az élen, vállalják ők a nehéz feladatot, hogy a mai viszonyok mellett fenntartsák a büdzse egyensúlyát. A régi embereknek félre kell állani. Nem szabad szankcionálni a zsidó morált legszegényteljesebben arculcsapó oly választást, ahol zsidók, akár zsidókat is, de főleg nemzsidókat bérelnek fel botokkal, késekkel, boxerekkel zsidó testvéreik életves. Áyes ütlegelésére, csak azért, — hogy a zsidószalhoz jussanak. A zsidó társadalom csak megvetéssel viselhet az ilyen nemtelen eszközökkel és nem zsidó érvekkel „győzni” akaró lársassággal szemben. Minden becsületesen gondolkodó zsidó testvérünknek ki kell térnie a veszedelmes emberek újából, mert az előzmények után semmi jó nem várható olyanoktól, ahol a szenvedély ennyire elfajult.

Nem szabad elvakulni a konkóttól, amit majd ezek odadobnak, hogy az általuk nyújtott kétesértékű „koved”-del a régebbi erőket levegéik a lábukról. Hisszen össze kell az erőket tartani, hogy legyenek olyanok, akik az új rezsim lejárlta után, átvegyék a vezetést. Mert lejárták magukat — teleikkel le is járták már magukat, — az olyan biztos, mint kétszerkeltő-négý.

Meglátjuk, lesz-e elég méltóság azokban, akikre annyi sarat és piszkot dobta érdemtelenül. Az elszédített zsidó tömeg tisztán lássa, hogy miképpen néz ki az a tejjel-mézszel folyó Kanaán, amit ezek az „ujak” oly teliszájjal ígértek. Igazi lelki nagyságot csak azok mutatnak, akik egy kudarc után is (de nem is volt az, a körülmények figyelembenvételével) elég méltóságteljesen tudják elviselni az eljövendő elhivatottság biztos reményét és az elemér értékű „győzelmek” semmisségét.

Szomoru napok elé néz a váradi ortodoxia! Az „ellenzék” azzal fenyegetözött, ha nem gyöznek, akkor különválának. Azok, akik most kisebbségbe maradtak nem ragaszkodnak ennyire a hatalomhoz, hanem megmaradnak a régi tradíciós kereteken belül. De féllékenyen fognak örködni, azokkal a jobb elemekkel, akik most bekerültek, (mert még kevesen vannak köztük — de vannak!) vigyázní fognak, hogy a demagógia ne fadjuljon el a hitközségi falakon belül.

Mi úgy látjuk, hogy egy direktóriumnak kellene átvénni a vezetést. Egy olyan direktóriumnak, amely garanciát jelent arra, hogy nem jut kátyuba a hitközség szekere. Mert

nekünk nem a zöld posztó a fontos, mint az „ellenzék”-nek, hanem első a hitközségi közélet sorsa. Remélhető, hogy ez a direktórium gondoskodni fog arról, hogy az alapszabályok hat hónapon belül valóban ujjalakíthatóak és akkor az új terrormentes választás fogja valóban visszatérözni azt az erőt, amellyel két szembenálló tábor valóban rendelkezik.

Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség 1933 január 8-án Oradean nagy intézőbizottsági gyűlést tart

Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség Kisintézőbizottsága legutóbbi ülésén úgy határozott, hogy 1933 január 8-ra, vasárnapra Nagyvárdára hívja össze a nagyintézőbizottsági gyűlést, mely hivatalos lesz megtárgyalni az erdélyi cionizmus aktuális problémáit. Az E. Zs. N. Sz. központi irodája már szétküldte a NIB-tagoknak a Nagyintézőbizottsági gyűlésre a meghívókat.

A NIB-gyűlés január 8-án reggel 9 órakor kezdődik s még az nap befejezést is nyer.

- A NIB. tárgysorozata:
1. Szervezeti és sajtóreferátum.
2. Keren-Hajszód-referátum.
3. Keren Kayemeth-referátum.
4. Paleszínahivatali referátum.
5. Kfar Gideon és Cur Salon-ügy.
6. Referátum a cionista diákmozgalomról.

Az E. Zs. N. Sz. Kisintézőbizottsága ezúton is felkéri az összes NIB-tagokat a Nagyintézőbizottsági gyűlésen való részvételre.

Tóraavatási ünnepély Alsószoporon

Múlt hó 17-én megkapó külsőség között folyt le Alsószopor községében az új tóra leavatása. Már előre is meg kell említeni Taub Imre hitk. elnök lováknységéről, aki teljes anyagi támogatást nyújtotta e szép és nemes akcióhoz. Az ünnepség első része a templomban folyt le ahol megjelent Brisk Miksa tásnádi főrabbi, valamint a helyi hatóságok fejei. Brisk főrabbi tróppáns beszédében méltatta e nemes akcióit. Isten áldását kérte az új tóra szarószóvában annak adott kifejezést, hogy e község zsidó tókosai hitk legyenek a Tóra szabályaitoz.

Este 70 személyből álló bankett volt, ahol résztvettek Brisk Miksa főrabbi, a helybeli zsidóság nobilitásai, valamint a helyi hatóságok képviselői. Elsőnek Taub Imre hitk. elnök szólt fel és közönnel fejezte ki munkatársainak, akikkel együtt ezt a szép nemes akcióit megvalósította. Utána Weisz Vilmos mondott kritikát a fiatal-ság fellett, mert elternek a Tóra parancsától s megszégik a legnagyobb napot, a szombatot, Kérte az ifjuságot, hogy e nemes pillanatban mikor egy új Tóra leavatása történik, igérjék meg, hogy nem lesznek szombatszégők. E beszéd hatása alatt az ott megjelent hitközség egyöntelű elhatározta, hogy megalkalítja a „Chevar Somer Saboh” egyesületét, s minden szombat délután tudományos elmélkedéssel fognak foglalkozni. A bankett során felszóltak még Weisz Lipót, Goldstein Baruch, Weisz Henrik, Mandel József és Weisz Mendel mészó aki szintén egyik kezdeményezője volt eme akciónak.

Brisk Főrabbi okcseré újában a tásnádi kánor és 25 lajtványa

Férfikalapok

a legújabb formákban rendkívüli olcsó árban kaphatók Zöldfa-u. 21.

HELLER és DEUTSCH

BORSALINO kalapok nagy választékban a legdivatosabb formákban

WIMPASSING SÁRCIPŐK HÓCIPŐK HÓCSIZMÁK REICHARD-nál.

Használja a kellemes illatú Szent László pipere-zsappant. Fertőtlenítő hatású minden fertőző baktériumok ellen. I. HEINRICH pipere- és gyógy- (Borax, kén, kátrány, kőszén, szén, stb.) SZAPPANGYÁRA, CLUJ.

Vasárunk legolcsóbb beszerzési forrása nagyban és kicsinyben

FERRUM

Oradea, Nagypiac-tér 8. Telefonszám 9-75 Gyári lerakatok!

„Eugleberti” autógummi gyári lerakata

Legizlésebb ridikülők már 150 leitől. — Mindenféle bürdiszműarut nagyon olcsón

HARTMANNAL lehet venni Regele Ferdinand No. 1.

V. GROSZMANN orth. vendéglője BUCUREȘTI Calea Victoriei 48. II emelet. Szemben a rendőrprefektúrával 3 fogásos menü 40 lei.

HIREK

a „Nepünk” cikkeinek utányomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5693
Péntek: Tévész 8. január 6.
Szombat: Tévész 9. január 7.
Heti háftóra:
Szombat kezdete:
üzlet bezárás 4.40
gyertyagyújtás 4.45
Istentisztelei kezdése 4.55
Szombat befejezése 5.45

— Terjesszék és szerezzék előfizetőket az erdélyi zsidóság egyetlen független és legolcsóbb lapjának, a »Nepünk«-nek. A »Nepünk«-nek egyetlen zsidó asztalról sem szabad hiányoznia.

Megbuktam-e?

Kárörvendő arcokat látok ellenfeleim között. Végre nem vagyok a hitközség vezetőségében. Ez nekik nagy öröm és most megmondom őszintén, hogy miért? Mert, mint a zsidó nép egyszerű gyermeke szerettem, tudtam és akartam dolgozni zsidóságomért és mindazok, akik erre képtelenek voltak, vagy nem akartak semmit, nem tudták ezt nekem megbocsátani. Mert állandóan agilis voltam, mert naponta örömmel töltöttem órákat reszortommal, mert tudták, hogy tudok organizálni és ha engem elgáncsolnak, akkor azok, akiket én tarttam mindög fejlebb, egyszerre leeshelnek. Mert foglalkozásomnál fogva ráérek foglalkozni a zsidó dolgokkal, mert mindenkor hűséges katonája és vezetője voltam pártomnak, amely a nemzeti alopnan álló vallásos zsidóság és a zsidó népkisebbségi jogokért küzdött és mert hűve voltam annak a rendszornak, amely az intézményes kultur-orthodoxia érdekében irányított több mint egy évtizede már a váradi hitközség politikájában.

Elbuktam-e én? — kérdem önmagamtól. És én erre csak azt válaszolhatom, hogy nem! Csak olyan embert gyűlölnék és szeretnék, aki van olyan erőlyes és oly egyenesen előrelátó, hogy nem alkuszik meg és nem lörik meg a rágalom és gonoszkodások láttára sem. Milyen könnyű lett volna nekem lepakdálni, (hiszen aranylédán hozták) milven könnyű is lett volna nekem lüzün-óizen keresztül „egyéni” politikát csinálni. De nem tettem! Pedig — s ezen gondolkozom — megérdemelték-e azok a barátok és elotársak, akikkel és akikért küzdöttem, hogy ennyire exponáljam magam értük? Nem mondom erre, hogy nem. De azt sem tudom nyugodt lelkiismerettel mondani, hogy igen. Valóság az, hogy szerelem a szabad mozgást és a politikai életben is ahoz vagyok szokva. De sajnos, azt tapasztaltam, hogy sok körültem lévő elbarát, úgy érezte, hogy örövénybe került és nagyon belémcsin-pajszkodtak. Lehúztak és én nem voltam elég erős ahoz, hogy lerázzam őket magamról. Mindenesetre ez sok tanulságot rejt magában — számomra. Nem szabad sokszor túl engedékenynek lenni és be

Fuchs Mancsi
fűzőszalonjában legfinomabb és legpontosabb kivitelben készülnek: Princesz fűzők, minden fazonú divatfűzők és orvosi rendeltetre gyógyfűzők.
ORADEA, Piața Mihai Viteazul 11-a. (Ulmann-palota).

kell vallanom, hogy az ellenzék által kívánt egy-két név elejtése miatt még nem dönt volna össze a világ — de még a hitközség sem. Ezt ma már tisztán látom. Sőt! Tisztán láttam már a választás előtt is. De mert befolyásoltak, úgy gondoltam elég erős leszek ahoz, hogy bár belémkaroltak és húztak, — őket is szárazra húzzam. Nem így lett. És ez tanulság számomra is. Nagyon komoly tanulság.

Ha ezek után azt kérdezik tőlem, hogy mit fogok cselekedni, arra a következő a válaszom:
A zsidó életben való munkát és harcot, nem jelenti még teljesen a hitközség. Nagyon sok terrénum van, ahol lehet dolgozni ideális célkitűzésekkel a zsidó közéletért. Amiért a rágalom-hadjárat folytán a kllik úgy érzik, hogy „elintézett”, rövidesen szívesen fognak még híni oda, ahol munkásságomnak hasznát veszik.

De nem csüggedek el, továbbra is minden igaz ügyért harcolni, harcolni fogok, mint harcoltam a multban is és engem, akit zsidóság iránti szereletem költ minden nemes zsidó ügy iránt, nem lehet azon frontról ellápolítani, ahol az én zsidó énem a zsidó lényeggel összeforrt. Tovább is ott fognak találni zsidó testvéreim azon a fronton, ahol zsidó érdekeket kell védelmezni. Harcolni fogok továbbra is azért, hogy zsidó testvéreink bármely fegyrről, vagy jogpódelmi esetekben, ne legyenek súlyosabban megnyomorítva, mint az ország más polgárai, csak azért, mert — zsidók. A hitközségben kívül is ott találunk majd azon a fronton, amely dolgozik hitközségeink autonóm jogaiért, egységéért, intézményeinek felvirágzásáért, valamint a többi más egyházakhoz viszonyítva, kultusz és iskola segélyeért, úgy az állam, mint a város részéről. Minden megbízást és minden reszortot, amelyben használni tudok. — mert tudok és akarok — és mindenütt, ahol zsidó érdekek fognak kockán, mindent elkövetek majd, hogy zsidó testvéreimnek hasznára legyek. És nem teszek különbséget, mint ahogy eddig sem tettem, ha barától, vagy ellenfélről van-e szó. Akkor emberebb az ember, ha nem alacsony „párt” szemmel nézi a célokat és nem a hétköznapiok szenyvesével próbál egyúttal lesüppedni a hárnába.

Barátaim és elleneim meggyöződnek majd róla, hogy mennyivel emelkedettebben gondolkodom én, mint ők. (Bár nekem nincsenek ellenségeim, csak engem deklaráltak annak, olyanok, akiknek energiám nem tetszett).
Vagyok, aki voltam. Nem tántorodom el. Tudom, hogy voltak már a nagy politikában is olyanok, akiket a tömeg meg akart kövezni. Azután ismét felkérték őket a további munkára. Ez nem tulzott önértzet nálam és nem bebeszéltség, csak józan látása a dolgoknak. Azoknak, amelyek voltak és amelyek elkövetkezhetnek.
Elbuktam? Kérdik elleneim és talán barátaim is. Ezeknek válaszolom, hogy nem csüggedek és hiszem és vallom, hogy a jövő engem fog igazolni! És ha dolgozni fogok továbbra is az öszszzsidósá-gért, az az én legnagyobb elégtélelem.

Nem buktam el, csak sok tanulságot szereztem. És további közéleti pályámon sok hasznát fogom venni ezeknek a le-szürt tanulságoknak.

Wasserstrom Sándor.

Rádió
olcsó és jó Félárban!
Hálózati gép 3+1 lámpás hangszórával 5000 lei. Telepes gép 3 lámpás 1950 lei. Mind a két gép hosszú és közép hullámra dolgozik.
Telefon 5-12 RAJZ
Strada Alexandri (Teleki-utca) 12.

— Választás a nagyváradi neológ hitközségben. Az elmúlt hétfőn tartotta a neológ zsidó hitközség a képviselőtestületi választásokat. Csak egy listát állítottak össze és miután nem volt ellenzéki lista, dr Váli Péter választási elnök egyhangulag megválasztótnak jelentette ki. Megválasztottak: dr Adorján Emil, Berger Gula (uj), Boros Jenő, Deutsch Armin (uj), Erdélyi Jenő, Faludi Miksa (uj), Farkas Jenő, Fiegmann Armin, dr Grossmann Samu, dr Grünstein Bernáth, Havas Jenő, Hevesi Nándor (uj), Horváth Emanuel, Huszár Adolf, dr Kabos Béla, dr. Keeskeny Antal, dr. Kertész Ferenc, Klein Sándor (uj), Koliner János, László Márton, dr Meer Samu, Müller Hermann, Pártos Jenő (uj), Pásztor Ede, dr Récz Rezső, Rosenbergy István (uj), Schusztak Adolf, Sebők Béla, dr Sor Dezső (uj), Szabó Sándor, Székely Sándor, Waiszlontch Emil, Virányi Béla, dr Waldmann Dezső (uj), dr Zinner Samu.

— Összeütközés az arab és zsidó munkások között. Jeruzsálem. A Ness Ziona zsidó kolónián az arab és zsidó munkások között súlyos összecsapás történt. A zsidó munkások ugyanis bérstrájkot folytattak és a zsidó telepesek arab munkások segítségével akarták a zsidó munkások sztrájkját leverni. A zsidó sztrájkolók azonban igyekeztek minden erővel megakadályozni az arab sztrájkolók munkabéleállítását és közben élénk harc fejlődött ki az arab és zsidó munkások között. Az összetűzés alkalmával 5 zsidó és 4 arab megsebesült. Nyolc zsidó munkást, akik részt vettek a sztrájkba a rendőrség letartóztatott és két havi fegyházra ítélte valamennyit.

— Kilenc zsidó képviselő a görög parlamentben. Röviddel ezelőtt folytak le Görögországban a képviselőválasztások melynek során kilenc zsidó képviselő került be a parlamentbe. Ezek között 3 cionista, 3 asszimilánus, 2 görög nemzeti és 1 kommunista képviselő van. A cionista párt a választások során súlyos veszteséget szenvedett az előző évek eredményeinek képest. A választási harcok pergőüzében nagy szerepük volt itt is az antiszemitaoknak, akik különösen Michel Cazes kommunista képviselő ellen folytattak heves harcot — természetesen a zsidók között. Az antiszemita pártok kiadták a jelszót, hogy „minden zsidó Moszkva ügynöke!” — és így is kell velük elbánni. A zsidó asszimilánusok hiába fáradoztak azon, hogy ők is megtárogják Cazes-t, és hiába halmozták nyilatkozatot, nyilatkozatra, az antiszemiták velük is csak mint sémi fiaival bántak el.

Takarításra
festék, lack- és kefeáruí
valamint a világhírű „Express” poloskairót és „Express” Magasfényt, mely butorát újja varázsolja; legolcsóbban csak STERNS.ENDRE
kefegyáros és festékgyá-
kereskedőnél szerezhetti be
ORADEA
Strada Nicolae Iorga (Zöldfa-ucca) 10
Telefon 378 Telefon 378

Fajborok
Asztali borok
jutányos árban kaphatók
Szacsvey-u. 2. sz. a. (Str.Cuza Voda) pincében.

Téli szörme
különlegességeim megérkeztek, azokat legolcsóbb árban bocsátom a nagyrabecsült vevőközönség rendelkezésére. Szíves pártfogást kér
RUBIN szücs és szörmeüzlet
ORADEA, ZÖLDFÁ-UCCA 6

A halpai öböl 350 dunám földjének ügye a bíróság előtt.

Az IFA értesülése alapján a zsidó sajtóban az a feltételeztető hír jelent meg, hogy a palesztinai alsófokú bíróság a halpai öbölben 3500 dunám Keren-Kayemeth területet, amelyet arab beduinok elfoglaltak, a beduinoknak ítélte meg. Amint autentikus helyről közlik, ez a hír nem felel meg a valóságnak.

Eljegyzés. Goldstein Rózsikát Krasznáról eljegyezte Sichermann Béla Huedinről. Minden külön értesítés helyett.

A pancotai izraelita hitközség a lemplombon szépen megrendezett chanuka ünnepséget tartott, amely ünnepélyen a hitközség színe-java megjelent. Az ünnepi esti imát Mátyás Pálfiás kántor mondta el, míg a chanuka ünnepély jelenlétéből Sonnenschein Eliás főrabbi nemes érzésektől áthatott szónoki beszédében méltatta. Az ünnepélyes hangulat emelésére Mátyás Miklós és Csillag Andor tanúk Patai verseket szavaltak.

A Brit Hanoar Hamizrachi 1933 január 6-8-án Clujon megteremtendő IV. konferenciájának leírása és részletes programja: Péntek, 1. Megnyitó, Rabbi Klein Eljáhu-Cluj, 2. Üdvözlés, 3. Politikai referátum, Just Mosé Oradea, 4. Állandó bizottság jelentése, 5. Konferencia elnökségének megválasztása és bizottságok kiküldetése, 6. Ceiroh referátum, Ingber Szerén Cluj, 7. Poale Mizrachi referátum, Ordentlich Viktor Szatmár, 8. Ideológiai referátum, Ráth Efraim Oradea, 9. Keren Tora Awoda referátum, Koffler Mose Sighet, 10. Kultur referátum, Dr. Rosenfeld Salomon Tg-Mures, Szombathely, 11. Szervezeti referátum, Neumann Jenő Cluj, 12. Bn. Akiba referátum, Rabbi Klein Eljáhu Cluj, 13. K. K. L. referátum, Gileádi Klein Dávid Cehal-Silvanie, Héber konferencia, Vöidá-ivrih, Ráth Efraim Oradea elnökele alatt, 14. Megnyitó, Ráth Efraim Oradea, 15. H. bráziláció referátum, Segall B. Dow Cluj, 16. Biak 60 éves jubileumáról, Wieder Samuel Sighet, 17. Héber előadások, Petrover J. A. Sighet, Dub Rachel Oradea, 18. Hozzászólások és vita, Zárszó, 19. K. I. B. referátum, Dr. Rosenberg Emil Timisoara, 20. Phónix-Anker referátum, Izrael Dezső Sighet, 21. Központi beszámoló, Izrael Albert és Feldmann Nándor, 22. Általános vita a központi jelentésről, Sighet, 23. Felmentvény megadása a lelépő vezetőségeknek, 24. Chaluc referátum, Appel Dávid Sighet, 25. Általános vita a referátumok fölött, Vasárnap, 26. Határozati javaslatok előterjesztése, 27. Vita és határozathozatal, 28. Javaslato és vita folytatása, Határozathozatal, 29. A központi székelyének kérdése, 30. A központi új vezetőségének és a főbbi testületek megválasztása, 31. Az új vezetőség bemutatása, 32. Zárszó, 33. Tanterjedési estély a delegátusok és vendégek listéjéről, egybekötve a palesztinai utazás Goráhuzáásával.

Uj Beth-Hamidros épült Hídan. Az elmúlt héten szombaton avatták fel Hídan az új Beth-Hamidros, amelynek építési költségeit a helybéli Hersch József, nemes zsidó emberbarát és vezetőférfi adományozta.

Lichtenstein Ábrahám, a betheni főrabbi fia, valamint a hídi főrabbi veje is sokat fáradoztak azon, hogy minden tekintetben kifogástalanul adassék át az új Beth-Hamidros és Jesiva-Katan a közhasználatnak. A megnyitói ünnepélyen a főrabbin kívül, Schön József és Lichtenstein Ábrahám mondattak frapáns hatása beszédet. Az elmúlt héten már hozzá is foglalk a tanuláshoz Lichtenstein Ábrahám vezetése mellett.

Harc a varsói zsidó hitközségben. Varsó. Az ezévi költségvetés tárgyalásánál mérges konfliktus tört ki a cionista kisebbség és az agudista többség között. A többség ugyanis törölni akarta a költségvetésből a Keren Kayemeth és Keren Hajeszod számára eddig kiutalt 10.000 Zloty-szubvenciókat, míg a cionista kisebbség hallani sem akart arról, hogy akár lecsökkentés is az eddigi kiutalásokat. A cionisták elhatározták, hogy amennyiben az agudisták továbbra is kitartanak álláspontjuk mellett és nem hajlandók megszavazni a K. K. L. és K. H. szubvencióit, úgy erőlyes akciót kezdenek az adófizető polgárok között, az adófizetés megtagadására mindaddig, míg a többség hajlandó nem mutatkozik a szubvenciók megszavazására. — Krakóból jelentik, hogy az itteni előjáróság is elvetette a cionisták által benyújtott javaslatot, amely a K. K. L. és K. H. szubvencióinak kiutalására vonatkozott. A krakói cionista tagok szintén erőlyes harcra szánták el magukat.

Az Országos Zsidó Párt erdélyi megyei tagozataihoz!

Az O. Zs. P. ezévi alkotmányozó kongresszusát 1933 január 22., 23. és 24-én Brassóban tartja meg. Eppen ezért felhívjuk a megyei tagozatokat, hogy az ideiglenes szervezeti szabályzat 33. paragrafusában értelmében haladéktalanul, de legkésőbb január hó 15-ig eljussanak a delegátusok megválasztásához és ennek eredményét azonnal hozzák a tartományi vezetőség tudomására.

Tájékoztatásul közöljük, hogy a legutolsó országos választások alkalmával leadott szavazatok alapján az egyes megyei tagozatok a következő kimutatás szerint jogosultak delegátusok küldésére.

- Alsófehér 3, Arad 4, Bihar 6, Brassó 3, Kolozsvár 5, Krassó 3, Hunyad 3, Máramaros 9, Maros 4, Naszód 3, Udvarhely 3, Szilágy 6, Szatmár 8, Szörény 3, Szeben 3, Szamos 5, Nagyküküllő 3, Kisküküllő 3, Temes 6 és Torda 3.

Az erdélyi delegátusok elszállásolásáról a brassói tagozat fog gondoskodni. Az utazási kedvezményről később fogjuk az Új Kelet és a Népközi útján a delegátusokat tájékoztatni.

Felhívjuk a megyei tagozatok vezetőseinek figyelmét arra, hogy a brassói alkotmányozó kongresszusnak óriási jelentősége van a párt egész jövőjére nézve és ezért feltétlenül elvárjuk, hogy minden egyes megyei tagozat elküldje delegátusait a kongresszusra.

Az erdélyi referensek kijelölése már megtörtént. A kongresszust megelőző időpontban az erdélyi tartományi vezetőség előkongresszust tart, hogy lehetőleg egységes határozatok alapján foglalhassunk állást a napirenden levő tárgysorozattal szemben. A megyei tagozatok esetleges indítványait kérjük január hó 15-ig hozzánk eljuttatni, hogy azoknak kérdésében a tartományi vezetőség is állást foglalhasson.

Mindenemű felvilágosítással készséggel szolgálnak. Lelkiismereti kötelességévé tesszük a megyei elnökségeknek, hogy jelen felhívásunkkal azonnal szervezzenek érvényl. Cluj-Kolozsvár, 1932 december 31.

Dr. Fischer József, Dr. Klein Miksa, elnök, ügyvezető elnök.

Pistiner Ábrám, főtitkár.

Liba új dumpingárakban! Ugy helyben, mint Románia bármely helyiségében szállított. 1933 január hó 1-ig az országban legolcsóbban megállapított árak szerint, a nagyváradi orth. rabbiságus chechszerjével ellátott és az egész országban elismert és kiérdemelt szállítási airtal a legpontosabban eszközözm. Friedmann Samuel, Oradea Str. Cuza Voda 6. Fiók: Str. General Moşoiu 3.

Ékszer készítését, alakítását, javítását és drágakövegyűjtést szakszertűen olesón csakis FRIEDMANN H. ékszerésznél Széchenyi-tér 1. Vidékieknek is legpontosabb kiszolgálás!

Legfinomabb higienikus szagtalan „Rex” Borotvapor legolcsóbban kapható M. Weissberger Oradea, Str. Cogălniceanu 4. Vizszonteladókna óriási árkedvezmény!

Hócipők, hócsizmák ezidén is legolcsóbban ROTH HENRIK cégnél, Zöldfa-u. 3. szerezhető he.

Az orsovai zsidó ifjúság chanuka-ünnepélye.

Az izr. hitközség tanácstermében zsulolt kezdőztér előtt folyt le Löwenkopf Kálmán rabbi-hitoklato vezetése mellett az orsovai tanuló ifjúság gasdag műsorú chanuka-ünnepélye. Az ünnepséget Reicher Miri nyitotta meg szellemes szavakkal. Löwenkopf Tivi gimn. tanuló a Mincha-imát recitálta. Vas Pall gimnázista a gyertyagyújtás szertartását végezte. A chanuka jelentőségét Radó Klárka méltaló báj s közvellen-séggel. Reicher Miri héberül, Braun Sári, Held Margit, Rosenberg Ricsi, Held Fredi és Kadri Edit, Tomán, Prerau Lili, Reicher Jóska, Weil Erna és Vas Pall német és magyar verseket szavaltak nagy sikerrel. Löwenkopf Kálmán rabbi-jehezkel prófé-tának a száraz csontokról való látomásáról értekezett. Weil Béla fogtechnikus egy akadémiai Perzso-novellát olvasott fel egyben. Löwenkopf Tivi a chanukai Midrás-legendákat magyarázta élénk ér-deklődés mellett. A konferenciát szerezte Reicher Miri elemi iskolai tanuló látta el sok derűs perccel szervezte a közönségek. Az ünnepség a Hálikvá-val fejeződött be. Szünet közben a K. K. L. javára gyűjtöttek a kis szereplők.

Oroszországból szabad már kívándorolni. Moszkva. A szovjet közigazgatási szervek közölték a lakossággal, hogy az országból való kiutazást szabadá tették. Mindenki kaphat szovjet utlevelet, aki 550, illetve 1100 rubelt fizet a szovjet külföldi szkecióf-nál. Az 550, illetve 1100 rubel felzetése aszerint változik, hogy munkás, vagy nem munkás az illető. A munkások 550 rubelért utazhatnak külföldre.

Az oradeai orth. izr. hitközség Arvázára az Arváz-község Tanoncoitona névűs külsőségek között és szépszámu közönség előtt tartotta meg az idei chanuka-ünnepélyt. Az ott nevelkedő 30 érvgyerek igazi ünnepi hangulattal evatta a héti eszére rendezett chanuka emlékünnepélyt. Az érvgyerekek a tradicionális chanuka nécsék fénye mellett szép szavaltalok és énekszámokkal igyekeztek meghálálni a közönség jóakarátát és támogatását, amit egész éven át a két intézmény irányában tanult. A szép számban megjelent közönség lelkesen tápsolt az érvák által előadott számoknak. Freund Hermann elnök változta a két intézmény működésének történetét és azt a heurikus közléssel, amit a vezetősegek az intézetek léteitől folytatnia kell. Későbbi szót mond a támogató közönségnek de elősorban a lelkes hűblybiztoságnak, amely fáradságot nem ismerő buzgalommal tevékenykedik az érvák érdekében. Nussbaum Samuel, aki e két intézmény megalakulásának egyik kezdeményezője volt, lelkes beszédet intéz az érvákhoz, ismerteti előlük a chanuka jelentőségét és példaképpen állítja előlük a Makkabeusoknak a zsidó vallás lennmaradását folytatni harcát, amelyet a mai fiataloknak is folytatnia kell. Kun Gyuláné lenárnó felolvasást tart az érváknek a Makkabeusok harcának történetéből. — Riff főkántor teljes énekkarával egy művészen előadott alkalmi énekszámmal emeli az ünnepe lyénelt, amely után Freund elnök beárja az ünnepélyt, megköszönve a szépszámu közönség megjelentését. Az ünnepegy alkalmából alant adománnyok folytak be az Arváz és a Tanoncoitona javára, amelyekért ezután mond hálás köszönetet a vezetőség: Reichard Dezső 300, Grünwald Jenő 300, Rosenfeldi Menyhértine, Borghida József, Epsteiné Samuue, dr. Markovits Ignác, Mezey Mártonné, Schönfeld Jozsefné, Braun Ferencné, Mezey Ferencné, Hager Samuel 100-100 lei, Kun Gyuláné, Kirsch Henrikne, Rubinstein Vimosné, Grosz Hermonné, Friedländer Sándor, Kelemen Isz, Weisz Jakob, Kohn Dávid (Teleki-u.), N. N. 50-50 lei, Rákos Arthur, Berkovits Szidónia, Grünbaum Vilmos 50-50 lei, N. N. 20 — Természetben adakoztak: Nussbaum Samuel, Wiener Jenőné, Schabó Lázárné, Farkas Ferencné, Kesztenbaum Zoltánné és Stein Bernáth.

Palesztinában zsidó csak fellett kalappal esküdheth a bíróság előtt. Jeruzsálem. Az elmúlt napokban igyér értesek tárgyalásról hoztak hírt a palesztinai pártok. A bíróság egy zsidó tanu halgatót ki, majd felszólította, hogy mondja el az eskü szövegét tanu-vallomására. A tanu természetesen a főrvényszek termében hajdonlón állott, mire a bíró kerte, hogy az eskü elmondásánál a kalapját tegye a fejére. A tanu tiltakozni próbált és megkérdezte, hogy miért kell feltennie a kalapját? Azért, mert zsidó hűn polgároknál így szokás — válaszolta a bír. Igen, mondta a zsidó tanu, de én atheista vagyok. On zsidó és tegye fel a kalapját, szólt a tanura erőlyesen a bíró.

Cukorgyár alakul Palesztinában. Jeruzsálem. Egy nagyobb csoport zsidó tőkés foglalkozik az utóbbi időben azzal a gondolattal, hogy egy cukorgyárat létesítsenek Palesztinában. A társaság megalapítója az ismertevű cukor-importőr, Marah H., aki eddig a palesztinai cukorimport legnagyobb részét folytatta le. A társaság célja, hogy ugy Palesztina, mint a szomszéd államok részére cukorról gondoskodjanak. Már a közeli hetekben megindulnak a cukorrépa és cukornád ültetések. Palesztina évi cukorszükséglete meghaladja a 12.000 tonnát, míg Transjordániának 1000, Szíriának 30.000, Ciprusnak 3000 és Rodosz szigetnek 1000 tonna az évi cukorszükséglete. A cukorgyár alapítói remélik, hogy terükük kiszélesedésével a palesztinai mezőgazdaság is jelentékenyen fellendül.

Mielőtt ruhaszükségletét beszerezné, bizalommal keresse fel CZITROM URISZABÓSÁGÁT General Mosoiu, Kert-uca 2 alatt, ahol a legszebb kivitelben elsőrendű

Megsemmisítik a nagyváradi orth. hitközségi választást

Lapzárta előtt értesültünk, hogy a nagyváradi orth. izraelita hitközség tagjainak egy tekintélyes csoportja petíciót adott be Egri polgármesterhez az elmúlt héten a Terri jéggyében lefolyt választás ellen. A petíció a választás során történt alapszabályellenes aktusok igazolása alapján kéri a választás megsemmisítését. A polgármester bekerete a választási jegyzőkönyvet, valamint a választói listákat és a választás során történt felszólalásokat. A polgármester, mint elsőfoku közigazgatási fórum az alapszabályok alapján, kötelességétől megsemmisíti a választást, mivel a választás során súlyos alapszabályellenes precedens történtek.

Zsidó és keresztény képviselő szóharca a lett parlamentben. Riga. A Sejm legutóbbi ülésén a szüléskényszer szabályozásának kérdése merült fel, amelyen a baloldali pártok természetesen a szüléskényszer eltörlése mellett szóllaltak fel. A vitában a klerikális párt képviselője Beldu lelkész hivatkozott a zsidók törvényeire, amely szigorúan megtiltja a magzat elhajtását. Beldu lelkész fejtegetései során egy merész ivben végre oadárkezelt el, hogy már azért sem szabad megengedni a szülé megakadályozását, mert a zsidók akkor a lett nép száma fölé szaporodnának. Dubin agudista képviselő válaszolt Beldu lelkész szavaira és visszautasítja annak antiszemita jellegű érveit. Maga is a születés szabályozás ellen foglalt állást, Dubin interpellációja után bocsánatot kért a képviselőfőtől, ha esetleg félreértette volna szavait, mert őt nem vezették antiszemita tendenciák, annál kevésbé, mivel ő lelkes tisztelője a zsidóságnek, nem utolsá sorban örök értékű Szentírása és szoltárai miatt.

Arab-zsidó összecsapás egy halottal. A palesztinai zsidó kolonizációs társaság Pardes Schana kolóniáján súlyos összecsapás történt a zsidó kolonisták és beduinok között, akik teheneiket legeltették a zsidó földekben. Két zsidót, akik az arabokat távozásra szoltították fel, súlyosan megsebesítettek. Az egyik sebesült zsidó kolonista ekkor olyan hatalmas csapást mért arab támadójára, hogy az sérüléseibe belehalt. A beduinok erre össze akarták rombolni a kolóniát. A rendőrség idejében érkezett meg és megakadályozta az újabb összecsapást. Mindkét zsidó sebesültet kórházba szállították.

Cukorgyár alakul Palesztinában. Jeruzsálem. Egy nagyobb csoport zsidó tőkés foglalkozik az utóbbi időben azzal a gondolattal, hogy egy cukorgyárat létesítsenek Palesztinában. A társaság megalapítója az ismertevű cukor-importőr, Marah H., aki eddig a palesztinai cukorimport legnagyobb részét folytatta le. A társaság célja, hogy ugy Palesztina, mint a szomszéd államok részére cukorról gondoskodjanak. Már a közeli hetekben megindulnak a cukorrépa és cukornád ültetések. Palesztina évi cukorszükséglete meghaladja a 12.000 tonnát, míg Transjordániának 1000, Szíriának 30.000, Ciprusnak 3000 és Rodosz szigetnek 1000 tonna az évi cukorszükséglete. A cukorgyár alapítói remélik, hogy terükük kiszélesedésével a palesztinai mezőgazdaság is jelentékenyen fellendül.

öltönyöket, felöltöket és téli kabátokat már 2600 leiert készit Minden munka OZITROM DEZSO vezetése mellett készül. (A volt Szent László-teri Czitrom-cég tulajdonosa)

Az erdélyi Mizrachi ifjúság negyedik konferenciája elé

Még sohasem voltak oly nehéz napjai mozgalmunknak, mint amintők most élünk. A reménytelenség, a kilátás, a küzdelem és a keserű bizonytalanság napjait éljük. Nem ünnepnapra és nem jubileumra ülünk most össze. Az idő nem érett erre és sokkal komolyabb problémák előtt állunk, mintsem megengednénk magunknak ilyen luxusként. Olyan problémák kerültek a felszínre, melyekről évekket ezelőtől nem is mertünk álmodni. A mi szervezettünk nem szabad ellitokjuk azt, hogyha továbbra is a végletekig megmaradunk a jelenben, fog minden egyes Testvérünk részéről uralkodni, akkor a saját vértünkkel tölptük és a kelbtükön melengelt ifjúságunkat teljesen elveszítjük.

Mindnyájan „bűnösök” vagyunk ill, akik a pusztító vallási közönyt és dermesztő hitellenességét látva, hánykódo lelkiismerettel kilátunk a nagy problémára megfontolással, hogyan lehetne az ifjúságot visszatartani az elhagyódástól, a vallási pártitástól, az elszakadástól? A vezetők emésztő gondja marcongolja a szívünket: miként lehetne az érzékletlen léány és a fiatú testvéreinket, akik új és bizonytalan sorsu áramlatok bűvkörébe kerültek, az évezredek tradícióinak és annak a lelki és szellemi összhangnak megmenteni, amely a próféták ügéséből az idők minden egyes Testvérünk részéről uralkodni, akkor a saját vértünkkel tölptük és a kelbtükön melengelt ifjúságunkat teljesen elveszítjük.

How mudezen problémára kellő megoldást találhassunk, szükségünk van minden egyes Testvérünk energiájára. Szükségünk van minden egyes testvérünk tanácsára. Mozgalmunk eme sorsdöntő órájában fordulunk összes testvéreinkhez, delegátusainkhoz és általában mindazokhoz, kik a vallásos ifjúság sorsát szívükön viselik és mozgalmunkkal szimpátiálnak, hogy jöjjenek el a IV-ik országos konferenciánkra, mely 1933 január 6-8-án Clujon megtartandó, hogy velünk karöltve megfontolással és hozzájárulással vitassák meg súlyos és nehéz problémáinkat, melyek a vallásos ifjúság életkérdését kepezik. Jöjjetek ell Osztokodjatok Ti is felelősségteljes munkánkkal! Ne hagyjátok a vallásos zsidó ifjúságot önmagára! Bűnhődik az, ki eme sorsdöntő pillanatban nem lép fel a vallásos ifjúság segítségére. Gyertek ell Szivesen látunk mindannyiatokat és szivesen fogadjuk látogatásokat. Szervezettünk Erdélyben cca. 2000 tagot számlál. Elvárjuk, hogy a delegátusokon kívül, minden egyes tag részlyvegyen konferenciánkon. Nem fogunk elismerni semmiféle kompromisszumokat, semmiféle kibuvót és mentőegyzést. Mkor mozgalmunk jövőjéről fejtavítástól van szó, senki sem vonhatja ki magát a felelősség alól.

A. B. H. Hamizrachi Központi Direktórium.

Lapunk, mint a nemzeti alapon álló vallásos zsidóság felébtizedes harcos szócsové, meleg szeretettel üdvözli a vallásos zsidó ifjúságotna a cluj-i IV-ik ország-részi konferenciáját és kéri az ott összejövő ifjúságot, hogy eltebe azon gondolatlól, mely szerint csakis a mizrachizmus az, mely nekünk, a mi zsidó ifjúságunkat megtarthatja és átmentheti a szomorú jelenről egy szebb jövő számára, igyekezzen megtalálni azon utat, mely az egész erdélyi vallásos zsidóság üdvére és zaartalan továbbfejlesztésére szolgáljon. Igyekezzen az ország-részi szervezet, valamint a palesztinai munka érdekében állandótl és maradóntól alkotni, hogy ezen konferencia által megmozosodva, Erdély valamennyi vallásos zsidó ifjúságát az általa

képviselt egyetlen helyes zsidó igazságok eszméi körébe bevonja. Kívánunk ifjúságunknak eredményes munkát és ennek reményében egy igazi, Barach Haba-val üdvözöljük ifjúságunk IV-ik ország-részi konferenciáját.

Az olaszországi zsidó hitközségek kongresszusa. Róma. Január első felében tartják meg Rómában az olasz zsidó hitközségek országos kongresszusokat. Minden 300 adófizető választ egy delegátust a kongresszusra. A hitközségek központjának jelenlegi vezetője, dr. Felice Ravenna, a kongresszuson jelentést tesz a hitközségek munkájáról és kidolgozott munkajavaslatot nyújt a képviselők elé. A hitközségek központi tanácsa 15 világi tagból és 3 rabbiól áll. A központi bizottságot a kongresszus delegátusai választják.

Adatok a Rechovot kolónia életéből. Palesztina legregőbb kolóniája a gazdasági helyzetet különösképen kedvező. Rechovot kolónián az elmúlt évben 1300 munkás élt, akik valamennyien foglalkoztatva voltak. A statisztikákból kitűnik, hogy a kolónián 80 narancsültetvény van 4517 dunányi területtel. Az elmúlt évben körülbelül 314.000 láda narancsot termeltek. 44 kolónista-tulajdonos kizárólag zsidó munkásokat foglalkoztat, míg 36 olyan kolónista van; akik arabokat is alkalmaznak. Négy kolónista kizárólag arab munkásokat foglalkoztat, akik között szegyezszenre a jeruzsálemi héber egyetem egy tanára is szerepel. A kolónián a legnagyobb szükség a lakásokban van. Az állandó építkezések dacára nincsen egyetlen üres szoba sem. A kolónia munkásai elhatározták, hogy önmaguk számára külön munkás negyedet alapítanak.

Israel Hager főrabbi wizinízi látogatása. Az elmúlt héten csütörtökön érkezett Wizinizbe Israel Hager főrabbi, aki mint ismeretes, már hosszú évek óta tartózkodik Nagyváradon. Az ismert nevű főrabbi Wizinizben az állomás peronján fogadta a helység zsidó hitközségének előjárósága, valamint az összes zsidó szervezetek képviselőit és ezenkívül számos lelkes híve is megjelent fogadtatásánál. Erkeztésének idejére ünnepi indulót játszott a fogadtatásra megjelent zenekar. Az ősz rabbi megjelent a kocsi ablakánál, mire a megjelent delegátusok meleg szavakkal üdvözölték. Lelkes hívei nagy ováció közepette kísérték a városon keresztül a tiszteletreméltó főrabbit, aki körülbelül három hétig időzik Wizinizben.

A sighetli Poale Mizrachi chanuka eszje. Az elmúlt héten tartotta meg a sighetli Poale Mizrachi nagyszabású chanuka ünnepélyét, amely a legnagyobb siker jéggyében zajlott le. Igen nagy hatásu beszédekert tartottak Kofiler Mózes, Kremer N., Rottenberg Zvi, melyet a közönség meleg ünneplésben részlyesített. Stein S. vezetése alatt álló héber kórus nagy fellünnést keltett.

Hasznos tudni, hogy Schmidthauer természetes termékek keserűvizében a természetnek hatalmas gyógyító ereje érvényesül. Btásítás minden palackhoz mellékelve! Kapható mindenütt!

RÖVID HIREK

HAIFA. A haifai hitközség a napokban tette közzé elmúlt évi költségvetésének zárszámadását, amelynek 4826 font bevetéllel szemben, 5664 font kiadása volt.

TELAVIV. Az elmúlt év novemberében az építészeti hivatal 323 szoba építésére bocsátott ki engedélyket. Az építési költségek 52.000 fontra rögnek.

Jeruzsálem. A palesztinai kormány 50 cirkulárral bocsátott a jeruzsálemi rabbinátus rendelkezésére az Országszaból kivándorolni készülő zsidó rabbi számára. — Ismeretlen feltételek megneveztek 14 tehenet, amelyek a kolónia tulajdonát képezték. Az afrikai rendőrség erős nyomozást indított meg az állatok teljes kézrekerítése érdekében. — A palesztinai egyetem amfiteátrumának munkálatai a befejezéshez közelednek. Az amfiteátrum a Scopus hegy keleti oldalán épült gyönyörű, klasszikus stílusban, Benjamin Heikin, a hírvad palesztinai építész tervei alapján. A hatalmas színpad oszlopokkal van díszítve. Az amfiteátrumban 2200 ülőhely van. A színpad és oszlopai lejár, sima jeruzsálemi köböl van már építve. Az amfiteátrumról gyönyörű kilátás nyílik a Holt tengerre és a Moabi hegyekre.

Varsó. A lengyel kormány a zsidó munkanélkülieket tanogató bizottságnak 500 veggon burgonyát és 100 veggon káposztát bocsátott rendelkezésre.

BRENZ. Dacára annak, hogy itt csak egész kis számban élnek zsidók, a nemzetiszocialisták behatoltak a zsidó temetőbe és teljesen felhullák a sírokat.

RÓMA. Az olasz király fogadta a livornói zsidó hitközség delegációját és hosszabb ideig tanácskozott velük a zsidó hitközségi kérdésekről.

BEGRÁD. Egész Jugoszláviában nagy népszerűségnek örvend a zsidó Kishitel-bankok gondolata és maris több városban alakultak zsidó lakarek és kölcsönintézetek a zsidó kisemberek támogatására. Legutóbb Belgrádban, Osljekben és Bitoljban alakultak zsidó kölcsönintézetek. — A jugoszláviai cionisták erőteljes akciót indítottak egymillió dinár felhozása érdekében, mely összeggel a KKL, Wadi-Chavaret földjein a monasztrai zsidók számára egy koloniat akarnak léptetni. A monasztrai zsidók a legnagyobb nyomon nem élnek, sőt nagyszámú kénytelen volt elhagyni a várost. A jugoszláviai zsidóság már hosszabb ideje foglalkozik a monasztrai zsidók sorsával, azonban erra a megállapodásra jutott, hogy a kérdés csakis palesztinai telepítés révén oldható meg.

LONDON. Az amerikai Egyesült Államokból való visszatérés előtt Lord Rosing a következőket jelentette ki a sajtó képviselőinek: Az angliai antiszemita mozgalomról szóló hírek minden alapot nélkülöznek. Sir Oswald Mosley kijelentése valamint az angliai fasisták szervezkedése egyáltalán nem veendő komolyan. Angliában három számottevő, az ország életbe szerepet játszó politikai párt van, amelyek mind már sokszor adták lanujelet zsidóbarátáguknak.

KONSTANTINÁPOLY. A törökországi zsidó lapok felhívást intéztek az ország zsidó lakosságához, amelyben figyelmeztetik őket, hogy kerüljék a spanyol nyelv használatát, nehogy ezáltal magukra vonják a török lakosság dühét. Ha figyelmen kívül is hagyjuk a törökországi zsidók szomorú helyzetét, ez a rövid hír mindennél fényesebben mutatja be Kemal pasa új Törökországa zsidóságának sorsát.

GUGENHEIM. Bazelből, az Agudas Iszraél egyik vezetője, Genben a népsövetségénél közbenjárt a Palesztinában felállítandó tradíciós hitközségek érdekében.

CLEVELAND. A világhírű angol regényírónak, Walter Scottnak születési 100-ik évfordulója alkalmából a Hebrew Cultural Gardensben leleplezték Rebeka Grätz bronzreliefjét. Rebeka Grätz Scott „Ivanhoe” című regényének híres Rebecája mintájára szolgált. Washington Irving 1817-ben ismertette R. Grätz életét és nagyszerű tevékenységét a jótékony és kultúra terén.

BERLIN. — Bernstein Ede, a szociáldemokrata mozgalom egyik legnagyobb vezetője, az elmúlt héten 85 éves korában elhunyt. Bernstein fiatal éveiben teljesen eltorzított a zsidósággal, csak utolsó éveiben vett részt a Ponce Cion munkájában. — Az egyik vidéki városban egy borbély rőpcedulákat osztogatott a következő szöveggel: Német polgárok csak keresztény kereskedőktől vásároljanak!... Ha zsidóknál szerzik be szükségleteiket, akkor a bolszevizmust támogatják! A zsidó kereskedők perit indítottak a politikai torbélmesler ellen, akit a bíróság azzal az indoklással mentett fel, hogy a rőpcedula tartalma csak egyéni véleménynyilvánítás, amely nem tiltózik a törvénybe.

MADRID. — Az elmúlt napokban hunyt el 80 éves korában Angelo Pulido ismert zsidó politikus, aki már a régi monarchiában is harcolt a spanyol zsidók hazájukba való visszatéréseért.

MOZI

Városi Színház Mozgó
Péntektől kezdve: Pat és Patachon első hangosfilmje, a Rongygalalérok.

Teatrul HEYMAN szinkör
Péntektől kezdve: Ezerarcu ember vagy Mitiele tolvaja, Willy Forst és Paul Hörbigerrel.

Primăria Municipaliului Oradea. Serv. Administrativ.
No. 59274/1932.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință generală, că — conform dispozițiilor legii electorale, — listele electorale pentru Camera și Senat, în urma modificărilor făcute în cursul lunii Decembrie 1932, sunt puse la vedere publică, un exemplar la Primăria Municipaliului etaj I, camera no. 55 și un exemplar la Judecătura urbană Oradea, în cursul întregii luni Ianuarie 1933.

Toți cei interesați pot să se prezinte în timpul orelor de birou, pentru a constata rectificările, ștergerile și înscrierile noi făcute, pentru a-și putea face observațiile prin contestație înaintea Judecătoriei Urbane Oradea.

Oradea, la 2 Ianuarie 1933.
Primar: Dr. Soós   Secretar general: Dr. Voștinar

Pályázat.

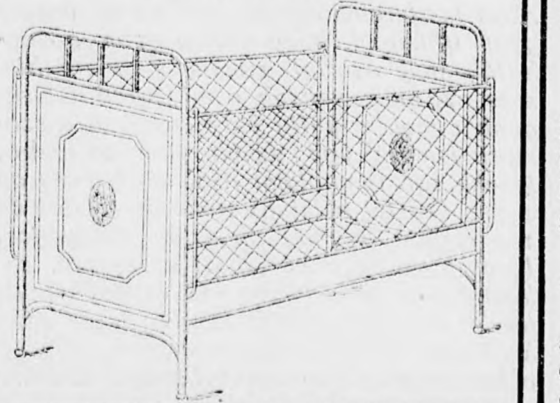
A fargu-muresi izr. hitközségnek egy állás kerül betöltésre. Jóhangu lehetőleg 40 éven aluli, vallásos életű pályázók, kik román állampolgárok és 3 elismert rabbitól képesítéssel bírnak, küldjék bizonyítványmásolatokkal felszerelt és a családi állapot megjelölése mellett pályázatukat 1933 Január hó 15-éig. Fizeset megegyezés szerint. Utli költség megterítésére csak meghívottak tarthatnak igényt. Targu-Mures, (Str. Gen. Grigorescu 22) 1932 dec. 27.

Az elnökség.

A belényesi orth. zsidó hitközség a napokban tartotta meg előjárósági választását. A hitközség elnökevé egyhangulag dr. Kálmán Ferenc fogorvost választották meg, akinek személye közszeretnek örvend és alkalmas erre a díszes, de sok munkát és felelősséget igénylő pozícióra. Gondnok lett: id. Weisz Adolf, ellenőr Ornstein Kálmán, pénztárnok Lebovits Márton, választmányi tagok: Schwartz Béla, Weinstein Márk, Klein Jenő, Mandel Bernáth, Leipnik Adolf, Schwartz Mór, Kain Lajos, Berkovits Vilmos, Freiberger N. Az új vezetőség már hivatalába is lépett.

Gyermeivasagyak, gázcsőgyak, rézbutorok, mosdók, fásládák pléhből, kályhaellenzők, sodronybetétek, különféle vasbutorok legolcsóbban kaphatók. Javításokat vállalunk
STANDARD
vasbutorgyár
Oradea, Nagy Sándor-uca 10. fogházműhely.

ZSIDÓ HUMOR

ÉS TÖRTÉNETEK, NAGYJAINKRÓL

Az ugatás.

Reb Nachmen vakon rohan az utcán és barátja Reb Slojme alig tudja megállítani. — Mitől szaladsz tulajdonképpen olyan ijedten — kérdi a barátja.

— Egy kutyától szaladtam el, mondja halványan Nachem.

— Nem szégyeled magad kiáltja Reb Slojme, hogy egy ilyen meglelt kórú zsidó ember léteire megfutamodsz egy kutyától.

— Én egy kutyától? Chasz veszőlöm, dehogyan félek, csak nem bírom elviselni azt a ronda ugatását...

A bolond.

Reb Zruchel ifjú hitvese, aki körismeri veszekedő természet volt, mindjárt a lakodalom után egy nappal veszekedni kezdett férjével és a vita hevében oda is vágta neki: Te bolond, te marha!...

— No persze, válaszolta Reb Zruchel, neked igazad van, hogy bolond és marha vagyok, ha én feleségül vettem egy olyan nőt, aki kozzá ment egy olyan férfihez, aki el tud venni egy ilyen asszonyt...

Az akarat és lehetőség.

Szase Lea, Reb Smarje felesége megbízást adott férjének, hogy vegyen a piacon egy fejős tehenet. Reb Smarje azonnal utnak eredt és vett egy tehenet. Szase Lea kimeni az istállóba egy üres sajtárral és fejni kezdte a tehenet. Alig pár perc múlva éktelen haraggal jött vissza és szidta a férjét, aki olyan okatlan volt, hogy olyan tehenet vett, amely nem akar tejet adni.

Reb Smarje csóválja a fejét és maga megy ki a sajtárral az istállóba, hogy meggyőződjön a tényállásról. Néhány perc múlva azonban ő is üres edénnyel jön vissza.

— Ugy-e, hogy mondtam, hogy tévedtél Szase Lea, hiszen nem áll az mintha a tehen nem akarna tejet adni. Akarni akar, csak nem tud.

Még nem vagyok kész magammal...

A kiváló hajduböszörményi rabbi Czi-trom József állt Bárfia fenyevesei között, körülötte chaszidok különböző városokból. Az egyik megbotránkozva beszél a kor ledérségéről, strandról, táncról, férfiak és nők szabad viselkedéséről. Amit már nem lehet télenül nézni. Amire a szentéletű böszörményi rabbi elmondja a következő történetet:

A nagyhírű szandeci cadikhoz jöttek a hívek kitörő keserűséggel: „A rabbi szava meg tudja változtatni a világ rendjét, mért nem vet véget a kor kicsapongásainak. Hogyan nézheti az emberek ledérségét télenül!”
Mire a cadik szeliden felelt:

— Hát azt hiszitek, hogy én télenül nézem? Minden gondolatom a világ megjavítása. De érthetitek, hogy nem kezdhetem a javulást az egész világ négy szélén egyszerre. Tehát először saját országunkban kell kezdenem. És itt sem foghatok bele egyszerre. Tehát előbb a saját városunkban kezdem. De egy ilyen nagy városban is nem rohanhatok reá mindenkire, valakinél csak kezdenem kell. Gondolom, a legjobb, ha legelőször önmagammal kezdem. És még nem vagyok kész magammal...

Egy szerencsés város.

A cári időkhben az ismert zsidó költő, Sámuel Frug csak úgy élhetett Péterváron, hogy egy gazdag emberhez szolgáltak állított el. A zsidóknak különben nem volt joguk Péterváron lakni.

Dr. A. A. Harkavy neves tudós, mondta egy ízben:

— A mi Pétervárunk a legszerencsésőbb város a világon. Hol van még egy ország, ahol a háziszolgák között a legnagyobb költőket lehet találni?

